

## 3.4 VESIHUOLTOLIIKELAITOS



Veden myynti m<sup>3</sup>  
2 010 000

Liittymäärä (kulutuspaikat)  
9050

Johtoverkosto yhteensä  
975 km

### 3.4.1 Vesihuoltoliikelaitoksen Talousarvioesitys 2024 ja Talousarviosuunnitelma Vuosille 2024–2028

Tuusulan Vesihuoltoliikelaitos

Vastuuhenkilö: Liikelaitoksen johtaja Jukka Sahlakari

Vesihuoltoliikelaitos (myöhemmin liikelaitos) sisältää kolme palveluyksikköä, vesilaitoksen, viemärlaitoksen ja huleveden. Liikelaitoksen tuloslaskelmaosa eritellään palveluyksikkökohtaisiin käyttötalousosiin. Toiminnalliset suunnitelmat ja tavoitteet laaditaan liikelaitostasolle ja ne sisältävät kaikki palveluyksiköt. Palveluyksikötasolla seurataan talouden tunnuslukuja, joiden perusteella esim. määritellään taksoja.

#### Toiminnan kuvaus

Liikelaitos tuottaa toiminta-alueellaan yhdyskunnan ja sen kehittymisen edellyttämät vesihuoltopalvelut hyvätasoisina ja vesihuoltolain mukaisesti liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Kuluttajille liikelaitos toimittaa keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaavan määrän laatuvaatimukset täyttävää vettä, joka hankitaan sopimuksen mukaisesti Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymältä (KUVESI). Jätevedet liikelaitos viemäriä ja johtaa Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymän (KUVES) verkostoon/tunneliin. Tuusulan kunta on osaomistajana molemmissa kuntayhtymissä. Tunnelin kautta jätevedet johdetaan Helsingin seudun ympäristöpalvelun (HSY) Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle. Erillisviemäroidyillä toiminta-alueilla liikelaitos johtaa hulevedet (sadevedet ja perustusten kuivatusvedet) hallitusti vesistöihin.

#### Painopisteet toiminnassa

Vesi- ja jätevesimäärien arvioidaan pysyvän lähes saman suuruisina vielä muutaman vuoden. Kuluttajia tulee lisää, mutta veden käyttö vähenee per asukas johtuen mm. energian kallistumisesta ja vähävetisten kalusteiden yleistyessä. Selkeämpi kulutuksen kasvu tapahtuu vasta uusien isojen alueiden (mm. Rykmentinpuiston, Sulan teollisuusalueen sekä Lahelanpelto III) rakentumisen myötä.

Veden ja jäteveden käyttömaksuja korotetaan noin 8 % 1.4.2023 lähtien. Korotuksien vaikutus on noin 400 000 €/v. Veden ja jäteveden perusmaksuja korotetaan noin 12 %. Korotuksien vaikutus on noin 200 000 €/v. Liittymismaksuja, joilla tulisi kustantaa uudisrakentaminen, korotetaan enintään kahden asunnon pientalojen osalta 10 % ja muiden kiinteistöjen osalta 20 %. Korotusten tarve syntyy erittäin laajasta uusinvestointiohjelmasta. Muina syinä esitettyihin korotuksiin on mm. tukkuyhtiön hinnan korotukset veteen ja jäteveden puhdistukseen, rahoituksen korkojen sekä rakennus- ja kunnossapitokustannusten nousut sekä henkilökustannusten nousu.

Saneerausvelan kasvaessa liikelaitos panostaa saneeraustoiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessien kehittämiseen, toteuttamiseen ja valvontaan mm. koulutuksella. Kehitystoimintaan sisältyy myös kunnan sisäisen yhteistyön ja toteutuksen kehittäminen saneerauskohteissa, joissa saneerataan samalla katurakenne ja vesihuolto. Tämä kehitystyö odottaa rahoituksen järjestymistä tienperusparantamiseen.

#### Toimintaympäristön- ja toiminnan muutokset

Suomessa vesihuolto on yleensä ottaen vakaata toimintaa, niin myös Tuusulassa. Maailman poliittinen tilanne tuo edelleen epävakauden ilmapiiriä mm. sähkön saatavuuteen, materiaalien saatavuuteen ja

hintoihin. Näihin varaudutaan yhdessä kunnan ja naapurilaitosten kanssa mm. päivittämällä varautumissuunnitelmia, lisäämällä varavoimaa, ennakoimalla materiaalitilauksia, jatkuvalla kouluttautumisella sekä yhteisillä harjoituksilla naapurilaitosten kanssa.

## Strategian toteuttaminen

Liikelaitoksen vuoden 2024 vuositavoitteet perustuvat Pormestariohjelman, kunnanvuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Tavoitteet koskevat kaikkia palveluyksiköitä.

- Vesihuoltoverkostoiden korjausvelkaselvitys sisältäen mm. koko investointipaketin rahoituksen järjestäminen taksakorotuksilla sekä lainarahalla 10 - 20 vuoden aikajanelalla.
  - Mittari: asiakirjat laadittu
- Työmaaturvallisuuden kehittäminen mm. uuden vakanssin "turvallisuuskoordinaattorin" perustaminen ja työkuvan laatiminen yhteistyössä kunnallistekniikan kanssa
  - Mittari: Turvallisuuskoordinaattorin tehtävät määritelty ja vakanssi täytetty

## Riskiarvio

Vesihuoltotoiminta on säariippuvainen. Rankkasateet aiheuttavat riskin jätevesiverkoston ja hulevesiverkoston sekä pumppaamoiden tukkeutumiselle ja tulvimisille. Sateisen ja kuivan vuoden ero pelkästään jäteveden johtamisen ja puhdistamisen kuluissa on noin 15 % eli 130 000 €. Lisäksi tukkeutumisesta ja putkikotot aiheuttavat pääsääntöisesti omaisuusvahinkoja kolmansille osapuolille ja korjauskustannuksia liikelaitokselle. Kustannukset ovat vuosittain 10 000-200 000 €.

Riskejä syntyy myös suppeasta organisaatiosta. Esimerkiksi hallinnon ja työjohdon yksittäiset työtehtävät ja osaaminen on vain yksittäisen työntekijän takana.

Riskien hallintaa hoidetaan mm. sähköisillä MISO-työpäiväkirjalla ja Bildie-työmaapöytäkirjoilla sekä yhteistyöllä naapurivesilaitosten kanssa mukaan lukien yhteiset erityistilanteiden harjoitukset ja materiaalien lainaukset. Liikelaitoksella on 110 KVA:n siirrettävä varavoimakone jätevesipumppaamoiden sähkökatkosten hallinnan varalle. Hankinta tehtiin aikoinaan yhteistyössä naapurilaitosten kanssa. Vuoden 2023 aikana hankittiin yhdessä kunnan kanssa lisää varavoimakoneita erillisen suunnitelman mukaisesti.

Valtakunnallisella tasolla vesihuoltoon valmistui räätälöity riskienarviointisovellus, joka otettiin käyttöön Tuusulassa vuoden 2017 aikana. Sovelluksessa ylläpidetään toimenpideohjelmia, joka tarkastetaan vuosittain valvontaviranomaisen tarkastuksessa.

## Henkilöstösuunnitelma

Tarkastamme organisaatiotamme ja tehtäväkokonaisuuksia henkilöstövaihdoisien yhteydessä vuoden 2023 -2024 aikana.

Henkilöstön koulutuksessa liikelaitos käyttää lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja sekä naapurivesihuoltolaitosten tai kunnan kanssa yhteistyössä organisoituja koulutustapahtumia. Laskennallisen eläkeiän 63 vuotta on jo saavuttanut 1 työntekijä vuoden 2023 loppuun mennessä.

## Investointisuunnitelma 2024-2028

Vesihuollon uusinvestoinnit liikelaitos toteuttaa yhdessä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa kunnallistekniikan rakentamisohjelman mukaisesti. Kohteet tarkentuvat 2024 rakennusohjelman laatimisen jälkeen. Liikelaitos on mukana suunnittelemassa omalta osaltaan Tuusulan rakentamishankkeita. Liikelaitos varautuu omalta osaltaan jatkamaan poikkeuksellisen isojen kohteiden (Rykmentinpuiston keskusta ja Sula III) rakennuttamista.

Laitoksen omia isoja kynnysinvestointihankkeita ovat Koillis-Hyrylän ja Lahelan siirtoviemärihankkeet sekä Järvenpään läpi menevän Kellokosken pääviemäri saneeraushanke yhdessä Järvenpään Veden kanssa. Nämä ajottuvat vuosille 2026 - 2030.

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerausta liikelaitos jatkaa 5-vuotissaneeraussuunnitelman mukaisesti. Saneeraukseen liikelaitos on budjetoanut vuosittain noin 1,5 milj. euroa (lähivuosina tarve nousee 2 milj. euroon).

Seuraavien lähivuosien investointien määrärahatarve on noin 8 -13 mil. €/v.

Haja-asutusalueen vesihuoltoa liikelaitos rakennuttaa juuri päivitetyn vesihuollon kehittämissuunnitelman (2022) mukaisesti.

## Talous ja tuottavuus

VESIHUOLTOLIIKELAITOS	TP 2022	TA 2023	Ennuste OVK2/2022	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Investointi menojen erittely alueittain	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)	(1 000 €)
U, ETELÄ-TUUSULA	-2 319	-4 700	-4 700	-4 700	-3 200	-5 800	-7 200	-7 100
U, JOKELA	-351	-500	-500	-250	-950	-1400	-350	-450
U KELLOKOSKI	-734	-200	-200	-550	-750		-250	-650
U,K, MUUT KOHTEET	-2 980	-2 500	-2 500	-2 700	-3 300	-3 600	-3 000	-2 600
U, Tietokoneohjelmistot	-79							
U, Koneet ja kalusto	-124			-200	-200	-200	-200	-200
MENOT	-6 587	-7 900	-7 900	-8 400	-8 400	-11 000	-11 000	-11 000

Investointikohteen edessä maininta onko kyseessä K= korvausinvestointi vai U= uusi investointi.

TUNNUSLUVUT	TP 2022	TA 2023	Ennuste OVK2/2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Selite								
Laskutettu vesi m3	2 011 271	2 000 000	2 000 000	2 010 000	2 020 050	2 030 150	2 040 300	2 050 500
€/m3	1,40							
Käyttömaksu	1,36	1,40	1,40	1,51	1,59	1,66	1,66	1,66
Vesijohtoverkoston pituus km	383	394	394	394	402	406	410	414
Mittaamaton vesi %	15%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%
Laskutettu jätevesi m3	1 941 788	1 950 000	1 950 000	1 960 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
€/m3	1,72							
Käyttömaksu	1,80	1,85	1,85	2,00	2,1	2,21	2,21	2,21
Jätevesiverkoston pituus km	383	403	403	407	411	415	419	423
Sadevesiverkoston pituus vuotovesi %	169	167	167	171	172	174	176	178
Saneeraus								
Vesijohto m	1972	500	500	500	500	500	500	500
Jätevesiviemäri m	2 786	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Jätevesipumppaamo-/kaivo kpl	3/86	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50	3/50
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	7873	7 733	7 733	8 344	8 739	9 216	9 333	9 427
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 721	-5 079	-5 080	-5 450	-5 480	-5 534	-5 592	-5 647
Valmistus omaan käyttöön	76	54	54	70	70	70	70	70
TOIMINTAKATE, S*	3 228	2 708	2 707	2 964	3 329	3 752	3 811	3 850
Henkilöstömäärä	17	18	18	18	18	18	18	18
Määrärahan muutos %	11,29%	7,81%	7,81%	7,28%	0,55%	0,99%	1,05%	0,98%
Määrärahan muutos euroina	-479	-368	-368	-371	-30	-54	-58	-55
S* Sitova tavoite								

## Käyttösuunnitelmat tulosalue 2024

Valitut tositesarjat: 10000

Tilin nimi	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
<b>TUUSULAN VESIHUOLTOLIIKELAITOKSEN</b>				
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	7 872 644	7 733 000	8 344 000	7,90%
Myyntituotot	7 854 868	7 730 000	8 340 000	
Tuet ja avustukset	7 356			
Muut toimintatuotot	10 420	3 000	4 000	33,33%
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	76 181	54 000	70 000	29,63%
<b>TOIMINTAKULUT</b>	-4 720 602	-5 080 194	-5 450 105	7,28%
Henkilöstökulut	-1 156 891	-1 200 571	-1 264 584	5,33%
Palvelujen ostot	-1 797 721	-2 250 000	-2 334 000	3,73%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 605 574	-1 446 000	-1 667 600	15,33%
Muut toimintakulut	-160 416	-183 624	-183 921	0,16%
<b>TOIMINTAKATE</b>	3 228 223	2 706 806	2 963 895	9,50%

## Käyttösuunnitelmat palveluysiköittäin 2024

Valitut tositesarjat: 10000

Tilin nimi	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024	Muutos % ED TA / Syöt. kausi
<b>Vesilaitos</b>				
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	3 701 936	3 603 000	3 784 000	5,02%
Myyntituotot	3 684 160	3 600 000	3 780 000	
Tuet ja avustukset	7 356			
Muut toimintatuotot	10 420	3 000	4 000	33,33%
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	31 278	54 000	70 000	29,63%
<b>TOIMINTAKULUT</b>	-2 487 996	-2 380 147	-2 648 100	11,26%
Henkilöstökulut	-607 125	-626 527	-660 945	5,49%
Palvelujen ostot	-306 041	-468 221	-488 429	4,32%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 459 800	-1 151 500	-1 366 600	18,68%
Muut toimintakulut	-115 031	-133 899	-132 126	-1,32%
<b>TOIMINTAKATE</b>	1 245 218	1 276 853	1 205 900	-5,56%
<b>Viemärlaitos</b>				
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	4 150 687	4 110 000	4 540 000	10,46%
Myyntituotot	4 150 687	4 110 000	4 540 000	
<b>VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN</b>	44 902			
<b>TOIMINTAKULUT</b>	-2 232 358	-2 684 047	-2 782 505	3,67%
Henkilöstökulut	-549 766	-574 044	-603 639	5,16%
Palvelujen ostot	-1 490 939	-1 771 778	-1 832 571	3,43%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-146 609	-288 500	-295 000	2,25%
Muut toimintakulut	-45 044	-49 725	-51 295	3,16%
<b>TOIMINTAKATE</b>	1 963 232	1 425 953	1 757 495	23,25%
<b>Hulevesi</b>				
<b>TOIMINTATUOTOT</b>	20 020	20 000	20 000	0,00%
Myyntituotot	20 020	20 000	20 000	
<b>TOIMINTAKULUT</b>	-248	-16 000	-19 500	21,88%
Palvelujen ostot	-741	-10 000	-13 000	30,00%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	835	-6 000	-6 000	0,00%
Muut toimintakulut	-342		-500	
<b>TOIMINTAKATE</b>	19 772	4 000	500	-87,50%